

CONSILIUL EUROPEI COMITETUL MINIȘTRILOR

Recomandarea Rec (2000) 4 a Comitetului Miniștrilor către statele membre privind educația copiilor romi/țigani din Europa

*(adoptată de Comitetul Miniștrilor, la 3 februarie 2000,
la cea de-a 696-a reuniune a Delegațiilor Miniștrilor)*

Comitetul Miniștrilor, în baza prevederilor Articolului 15 *b* al statutului Consiliului Europei,

Considerând că scopul Consiliului Europei constă în realizarea unei unități mai mari între membrii săi și că acest scop poate fi atins în special prin acțiuni comune în domeniul educației;

Recunoscând urgența așezării pe baze noi a viitoarelor strategii educaționale adresate romilor/țiganilor din Europa, având în vedere în primul rând rata ridicată de analfabetism sau semi-analfabetism a acestora, abandonul școlar, procentul scăzut de elevi care termină învățământul primar, precum și existența în continuare a unui procent ridicat de absenteism școlar;

Având în vedere faptul că problemele cu care se confruntă romii/țigani în domeniul învățământului sunt de cele mai multe ori rezultatul politicilor educaționale din trecut, care au condus ori la asimilarea ori la separarea copiilor romi/țigani în școală pe motiv că ar fi fost “handicapați socio-culturali”;

Considerând că poziția dezavantajată a romilor/țiganilor în societățile europene nu poate fi depășită decât prin garantarea egalității șanselor pentru copiii romi/țigani în domeniul educației;

Considerând că educația copiilor romi/țigani trebuie să constituie o prioritate în cadrul politicilor naționale adresate romilor/țiganilor;

Având în vedere că politicile destinate soluționării problemelor cu care se confruntă romii/țigani în domeniul educației trebuie să fie multilaterale și bazate pe înțelegerea faptului că problema școlarizării copiilor romi/țigani depinde de un ansamblu de factori și de condiții prealabile, cum ar fi cei de natură economică, socială, culturală și lupta împotriva rasismului și a discriminării;

Având în vedere că politicile educaționale adresate copiilor romi/țigani trebuie sprijinite printr-o politică activă în ce privește educația adulților și învățământul profesional;

Ca urmare a faptului că există un text referitor la educația copiilor romi/țigani la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene (Rezoluția Consiliului miniștrilor educației reuniți în cadrul Consiliului la 22 mai 1989, referitoare la școlarizarea copiilor romi/țigani și călători;

89/C 153/02) este imperios necesară adoptarea unui text la nivelul tuturor statelor membre ale Consiliului Europei;

Având în vedere Convenția-cadru privind protecția minorităților naționale și Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare;

Având în vedere Recomandările 563 (1969) și 1203 (1993) ale Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, în cadrul cărora este menționată nevoia de educație a romilor/țiganelor din Europa;

Având în vedere Rezoluțiile 125 (1981), 16 (1995) și 249 (1993) și Recomandarea 11(1995) a Congresului Autorităților Locale și Regionale din Europa referitoare la situația romilor/țiganelor în Europa;

Având în vedere Recomandarea de politică generală nr. 3 a Comisiei europene împotriva rasismului și intoleranței privind “combaterea rasismului și intoleranței împotriva romilor/țiganelor din Europa”;

Având în vedere activitatea desfășurată de Consiliul de Cooperare Culturală (CDCC) în aplicarea Rezoluției 125 (1981) și în mod special, publicarea raportului “Țigani și călători” (1985) actualizat în 1994 (“Romi, țigani și călători”, editura Consiliului Europei);

Luând în considerare memorandumul asupra politicii educaționale a copiilor romi, întocmit de Grupul de specialiști privind romii/țigani denumit: “Elemente strategice ale politicii educaționale a copiilor romilor din Europa” [MG-S-ROM (97)11],

Recomandă guvernelor statelor membre:

- să respecte în cadrul aplicării politicilor lor educaționale principiile stabilite în anexa la prezenta recomandare;
- să supună prezenta recomandare atenției instituțiilor publice competente din respectivele state membre, prin proceduri naționale adecvate.

Anexă la Recomandarea nr. R (2000) 4

Principii directoare ale unei politici educaționale adresate copiilor romi/țigani din Europa

I. Structuri

1. Politicile educaționale destinate copiilor romi/țigani ar trebui însoțite de resurse adecvate și de structuri flexibile care să reflecte diversitatea populației de romi/țigani din Europa și să țină cont de existența unor grupuri de romi/țigani care au un stil de viață nomad sau seminomad. În acest sens, ar putea să se recurgă la un sistem educațional la distanță, bazat pe noile tehnologii de comunicare.

2. Accentul ar trebui pus pe o mai bună coordonare la nivel internațional, național, regional și local pentru a evita dispersarea eforturilor și pentru a favoriza sinergiile.

3. În acest sens statele membre ar trebui să sensibilizeze ministerele de resort în problema educației copiilor romi/țigani.
4. Pentru a asigura accesul copiilor romi/țigani la școală, învățământul preșcolar ar trebui larg dezvoltat și deschis acestora.
5. O atenție specială ar trebui, de asemenea, acordată nevoii de a asigura o comunicare mai bună cu și între părinți, pentru a se folosi, acolo unde este necesar, mediatori din cadrul comunității de romi/țigani care ar putea să le identifice oportunități profesionale concrete. Părinții ar trebui informați și consiliați cu privire la necesitatea educației precum și în legătură cu mecanismele de sprijin pe care municipalitățile le pot oferi familiilor. Trebuie să existe înțelegere reciprocă între părinți și școli. Excluderea și lipsa de cunoștințe și educație (chiar analfabetism) a părinților îi împiedică, de asemenea, pe copii să beneficieze de sistemul educativ.
6. Ar trebui constituite structuri de susținere adecvate care să acorde, în special prin acțiuni pozitive, copiilor romi/țigani șanse egale la educație.
7. Statele membre sunt invitate să ofere mijloacele necesare pentru implementarea politicilor și măsurilor mai sus menționate, în scopul eliminării decalajului dintre elevii romi/țigani și cei ai populației majoritare.

II. Programe școlare și material didactic

8. Politicile educaționale adresate romilor/țiganilor ar trebui elaborate în cadrul mai larg al politicilor interculturale, avându-se în vedere trăsăturile particulare ale culturii romani și poziția defavorizată a multor romi/țigani în statele membre.
9. Prin urmare, programele școlare în ansamblu și materialele didactice ar trebui să fie concepute în așa fel încât să respecte identitatea culturală a copiilor romi/țigani. Astfel, ar trebui introduse istoria și cultura romilor în materialele pedagogice pentru a reflecta identitatea culturală a copiilor romi/țigani. De asemenea, ar trebui încurajată participarea reprezentanților acestei comunități la elaborarea materialelor didactice referitoare la istoria, cultura sau limba romilor/țiganilor.
10. În orice caz, statele membre ar trebui să se asigure că aplicarea acestor măsuri nu conduce la instituirea unor programe școlare diferite și, în final, la formarea unor clase separate.
11. Statele membre ar trebui, de asemenea, să încurajeze elaborarea unor materiale didactice bazate pe exemple de acțiuni reușite, care să vină în sprijinul activității zilnice a profesorilor cu elevii romi/țigani.
12. În statele în care se vorbește limba romani ar trebui prevăzută posibilitatea ca aceștia să urmeze sistemul de învățământ în limba maternă.

III. Recrutarea și pregătirea profesorilor

13. Ar trebui prevăzută introducerea unor cunoștințe specifice în programele care pregătesc viitorii profesori, astfel încât aceștia să acumuleze acele informații care să le permită o mai

bună cunoaștere a elevilor romi/țigani. Cu toate acestea, educația romilor/țiganilor ar trebui să rămână o parte integrantă a sistemului general educațional.

14. Comunitatea romilor/țiganilor ar trebui implicată atât în elaborarea programei școlare, cât și în furnizarea de informații utile viitorilor profesori.

15. De asemenea, ar trebui sprijinit procesul de recrutare și pregătire a profesorilor din rândul romilor/țiganilor.

IV. Informare, cercetare și evaluare

16. Statele membre ar trebui să încurajeze inițierea unor proiecte novatoare de cercetare la scară redusă pentru a identifica soluții adaptate necesităților locale. Rezultatele acestor proiecte ar trebui apoi făcute publice.

17. Rezultatele politicilor educaționale adresate elevilor romi/țigani ar trebui monitorizate cu atenție. Toți actorii implicați în educația romilor/țiganilor (autorități școlare, profesori, părinți, ONG-uri) ar trebui să fie invitați să participe la procesul de monitorizare.

18. Evaluarea rezultatelor politicilor educaționale adresate romilor/țiganilor ar trebui efectuată pe baza unor criterii multiple, incluzând aici și indicele de dezvoltare la nivel individual și de grup, fără a fi limitată la estimări privind procentul de școlarizare și de abandon școlar.

V. Mecanisme de consultare și coordonare

19. Statele ar trebui să susțină participarea tuturor părților interesate (ministere ale educației, autorități școlare, familii și organizații ale romilor) în elaborarea, implementarea și monitorizarea politicilor educaționale destinate romilor/țiganilor.

20. Ar trebui utilizați mediatori provenind din comunitatea romilor/țiganilor, în special pentru a facilita contactele dintre romi/țigani și dintre populația majoritară și școli, precum și pentru evitarea apariției unor conflicte în școli. Această măsură ar trebui aplicată la toate nivelurile de școlarizare.

21. În lumina prevederilor punctului I, paragraful 3, ministerele educației ar trebui să faciliteze coordonarea eforturilor părților implicate și să asigure difuzarea informațiilor la diferitele niveluri ale autorităților școlare.

22. Statele membre ar trebui să continue să sprijine și să încurajeze schimbul de experiență și de bune practici.